

Проводимая в стране чековая приватизация не способствует решению проблемы инвестирования. Используемая форма приватизации в виде выкупа осуществляется главным образом с целью пополнения государственного бюджета. Таким образом, только продажа акций на фондовом рынке обеспечивает поступление новых финансовых средств и может служить основой для дальнейших инвестиций предприятиям.

Кроме прямого вмешательства, используется множество методов косвенного воздействия на усиление инвестиционной активности самих предприятий. Как правило, государство регулирует инвестиционную деятельность предприятий посредством налогов, кредитов, таможенных тарифов, амортизационной политики.

Кредитование долгосрочных инвестиционных проектов не получило развития в стране. Во многом это связано с инфляционными тенденциями в экономике.

Мощным рычагом стимулирования инновационной и инвестиционной деятельности является налоговая система. Действующая система налоговых льгот в равной степени распространяется на традиционные и новые отрасли и не стимулирует инновационную деятельность предприятий. Эта система должна в большей степени содействовать маневрированию ресурсами, ускоренному развитию новых и перепрофилированию традиционных отраслей, налаживанию технологически сопряженных производств.

Важным инструментом стимулирования инновационной деятельности является возможность приобретения новых машин и оборудования на условиях лизинга. Лизинг позволяет осуществлять капитальные вложения и сразу же получать доходы от них. Это особенно важно для малых предприятий. Еще одно преимущество лизинговой формы – возможность приобретать оборудование на срок меньший, чем срок его службы, не заботясь о реализации на вторичном рынке. К сожалению, действующее налоговое законодательство не обеспечивает экономически благоприятных условий для осуществления лизинговых операций как способа инвестирования в основные средства.

Невозможно успешно осуществлять активизацию инновационной деятельности, особенно новых предприятий, без максимально полного использования накопленного производственного потенциала. Поэтому необходимо, чтобы государство содействовало быстрому развитию вторичного рынка ресурсов, в частности созданию и развитию фирм, специализирующихся на восстановлении и продаже бывших в употреблении машин и оборудования. Применяя современные технологии ремонта и модернизации оборудования, такие фирмы могли бы доводить устаревшую технику до современного технического уровня и затем продавать по более низким ценам, чем новое аналогичное оборудование.

УДК 339.13

А.У. Яфімаў, асістэнт; У.У. Валетка, асістэнт

НЕКАТОРЫЯ КІРУНКІ СТРУКТУРНЫХ ЗМЕНАЎ У ГАЛІНЕ МАШЫНАБУДАВАННЯ І МЕТАЛАПРАЦОЎКІ БЕЛАРУСІ

The questions of belarusian mechanical engineering and metalwork branch's performance in comparison with overall industry are examined in this article.

Вынікі дзейнасці айчыннага прамысловага комплексу ў мінулым 2002 г. працягваюць выклікаць заклапочанасць станам справаў у гэтай асноўнай сферы г. зв. рэальнага сектара эканомікі. Нягледзячы на тое, што летась запаволіліся тэмпы эканамічнага росту ў прамысловасці (на працягу года яны склалі 4,3%, у той час як у 2001 г. – 5,9%),

а таксама не быў выкананы запланаваны ўрадавы прагноз у 5–6% і, здавалася б, надшышоў час дзеяння інтэнсіўных (якіх) фактараў гаспадарчага развіцця і перагляду вызначаных яшчэ ў 1998 г. прыярытэтаў, старыя тэндэнцыі працягвалі захоўвацца праз паслядоўнае дзяржаўнае ўмяшальніцтва ў пытанні паўсядзённага функцыянавання пераважнай большасці суб'ектаў гаспадарання.

Не здолелі ўтрымаць дасягнуты ўзровень аб'ёмаў вытворчасці хімічная і нафтахімічная, а таксама лёгкая галіна прамысловасці (зніжэнне адпаведна 0,7% і 2,2%), паменшыўся выпуск прадукцыі на 32,2% ад усіх прадпрыемстваў. Адбываецца паслядоўны рост запасаў гатовай прадукцыі ў адносінах да сярэднемесяцовага аб'ёму вытворчасці (на пачатак 2001 г. – 62,8%, 2002 г. – 63,8%, 2003 г. – 67,0%), прычым крытычнага ўзроўню ён дасягнуў на прадпрыемствах лёгкай (сталі менш вырабляць, але і менш прадаваць, на пачатак гэтага года – 129,9%) і машынабудаўніча-металургічнай (115%) галіны. Адначасова адбыўся адток працаўнікоў з прамысловага комплексу ў памеры 4,2%, а прадукцыйнасць працы застаўшагася персаналу ўзвысілася на 8,8%.

Па выніках няпоўнага мінулага каляндарнага года (11 месяцаў) 35,2% прамысловых прадпрыемстваў з'яўляліся стратнымі, што амаль на 5% больш, чым пазалеташні паказчык, найбольш стратнымі сталі лёгкая (53,3% прадпрыемстваў), будаўнічая (45,1%) і харчовая (39,4%) галіны. Прыбытковасць рэалізаванай прадукцыі, працаў і паслуг за гэты ж перыяд складала 10,6%, што менш за 2001 г. на 0,9%, найменшыя мажлівасці для ўласнага інвеставання ў пашырэнне і мадэрнізацыю вытворчасці мелі электраэнергетычная (прыбытковасць – 3,1% супраць 6,7% пазалетась, нягледзячы на рост тарыфаў для насельніцтва), харчовая і лёгкая галіны – па 5,2%. Большая частка прадпрыемстваў усіх прамысловых галінаў мае нізкі ўзровень рэнтоўнасці сваёй дзейнасці (да 10% за такі ж самы перыяд): па ўсім сектары – 55,4%, у электраэнергетыцы – 80%, будаўнічай – 68,6%, харчовай – 69%, лёгкай – 55,2% і г. д. Падставы быць узрадаванымі ростам атрыманага прыбытку за 11 месяцаў 2002 г. у памеры 21,3% знікаюць, калі параўнаць яго з ростам прамысловых цэнаў у 40,1% і спажывецкіх коштаў у 32%. Да гэтага варта дадаць узрастанне пратэрмінаванай (больш за квартал) крэдыторскай запазычанасці на 44% за гэты ж час ды памяншэнне плацёжаздольнасці прадпрыемстваў з 12% да 10,9%.

Ізноў можа паўстаць пытанне пра тое, на якой глебе і якімі сродкамі быў дасягнуты рост ВВП на 4,7%, а таксама выпуску прамысловасці, калі працягваецца стагнацыя вытворчасці, адбываецца паслядоўнае зніжэнне якіх фінансавых паказчыкаў функцыянавання прадпрыемстваў, узрастае канкурэнцыя на рынках асноўных спажывецкіх айчыннай прадукцыі.

На працягу сямі гадоў з моманту пачатку эканамічнага росту на Беларусі адбывалася адпаведнае павышэнне аб'ёмаў вытворчасці ў галіне машынабудавання і металапрацоўкі (табліца). Дасягнуўшы максімальнага значэння ў 1999 г., ён пачаў зніжацца з прычыны вычарпанасці мажлівасцяў палітыкі танных грошай і росту попыту на прадукцыю альтэрнатыўных тавараў на расійскім рынку. Рост колькасці прадпрыемстваў у галіне не адбыўся на адпаведных якіх зменах у яе функцыянаванні, нават праз тое, што паслядоўнае памяншэнне колькасці занятых у галіне стала прычынай узвышэння прадукцыйнасці працы на прадпрыемствах. Нягледзячы на колькаснае пашырэнне канечнага прадукту, суб'екты гаспадарання (за некаторым выключэннем) не выкарысталі (галоўным чынам праз адпаведную карпаратыўную дзяржаўную палітыку) спрыяльнай сітуацыі на працягу некалькіх гадоў і не спынілі як тэндэнцыі па-

велічэння ступені зносу асноўных фондаў, так і росту матэрыялаёмістасці вырабленай прадукцыі.

Табліца

Паказчыкі функцыянавання машынабудаўніча-металаапрацоўчай галіны

Паказчык / Год	1990	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Індэкс агульнага аб'ёму вытворчасці, % да мінулага года	103,3	101,6	125,7	115,5	116,2	115,4	111,3	105,3
Колькасць прадпрыемстваў	335	597	637	704	740	676	673	–
Сярэднегадавая колькасць прамыслова-вытворчага персаналу, тыс. чал.	720	458	443	427	424	426	414	–
Рэнтоўнасць рэалізаванай прадукцыі, %	23,5	9,1	15,4	15,6	17,9	14,4	12,0	11,5

Згодна з данымі Міністэрства прамысловасці, у мінулым годзе пятая частка падпарадкаваных яму прадпрыемстваў звярнулася па дапамогу да ўрада, а цяперашняе цяжкае становішча 72 суб'ектаў гаспадарання вымагае неадкладнага вырашэння праблемы іх даўгоў перад дзяржавай.

Базаванне дзяржаўнай прамысловай палітыкі пераважна на метадах адміністрацыйнага стымулявання дзейнасці буйных і сярэдніх прадпрыемстваў, а таксама злоўжыванне працяглы час падтрыманнем стану нераўнавагі паміж грашовай і таварнай сферамі нацыянальнай гаспадаркі, стварэнне няроўных умоваў развіцця для прыватнага і малога бізнэсу разам з існаваннем неажыццяўляльных прагнозаў і параметраў якаснага росту ставіць пад сумнеў правільнасць абранага адмысловага кірунку прамысловай палітыкі дзяржавы.

ЛІТАРАТУРА

1. Промышленность Республики Беларусь, 2002: Стат. сб. – Мн.: Минстат РБ, 2002. – 196 с.
2. Статистический ежегодник Республики Беларусь, 2002: Стат. сб. – Мн.: Минстат РБ, 2002. – 611 с.

УДК. 339.138

А.Н. Коротина, ассистент

ФОРМИРОВАНИЕ ЭФФЕКТИВНОЙ МАРКЕТИНГОВОЙ СИСТЕМЫ НА ПРЕДПРИЯТИИ

The mechanism to form of enterprise's marketing system for realization of an effectively production and sale is considered in this article.

Развитие процессов, происходящих во внешней и внутренней среде, усиление конкуренции, разнообразие товаров, стимулируемое потребительским спросом, требуют качественно новых действий и способов управления предприятием. Первостепенное значение приобретают факторы гибкости, возможности своевременной адаптации к систематически меняющимся рыночным требованиям и предпочтениям потребителей, новым формам конкуренции. Специфика современных условий требует от субъектов хозяйствования проведения глубокого анализа рыночных процессов для эффективного